

טיפ-עלון

לקורי העברית • דברים שפדאי לדעת

8 באוקטובר 2021
ב' בחשוון תשפ"ב

הפיקוח על העברית
בקדם יסודי וביסודי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות

שאלה למפמ"רית

האם כדאי להכין את תלמידי כיתה ד' למבחן בעזרת מבחני מיצ"ב ישנים של כיתה ה'?

דליה הלוי דרזנר: מבחנים ארציים באים לבדוק יכולות אורייניות ושפתיות שמתבססות לאורך שנים, ואין טעם להכביד על התלמידים בלמידה דחוסה בסמוך אליהם. יתרה מכך, עבור חלק גדול מתלמידי כיתה ד' הטקסטים במבחני המיצ"ב של כיתה ה' קשים מידי, וכך גם המשימות שבעקבותיהם, והילדים עלולים לחוש תסכול ולחוות כישלון. אנא המשיכו, כבכל שכבת גיל בכל שנה, להגיש לתלמידים חומרי למידה מתאימים ומעניינים באקלים רגוע, ודאגו לאפשר להם לחוות הנאה והצלחה ולעורר בהם את אהבת השפה וחדוות הלמידה.

בספרי הלימוד המאושרים, בסביבות הלמידה המאושרות וביחידות ההוראה שבאתר החינוך הלשוני הושקעה חשיבה רבה והם עונים על מטרות החינוך הלשוני. אין להוסיף עליהם חוברות תרגול שלא עברו כל בקרה.

באתר גם **דגמי הוראה והערכה לכיתה ד'** ובהם טקסטים עיוניים וספרותיים (כגון "עצת החמור", "שטחים ירוקים" ועוד). הדגמים כוללים מגוון שאלות לבחירת המורה, מקושרים לתוכנית הלימודים ומלווים במדריך למורה. המדריך כולל איפיון השאלות על-פי ממדי ההבנה, ניתוח טעויות והמלצות להוראה.

יש לכם שאלה למפמ"רית? מוזמנים לשלוח כאן. הרשמו כאן לקבלת הודעות משולחן המפמ"רית.

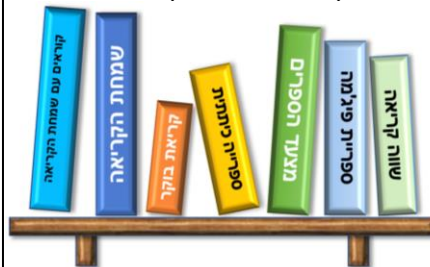

כל הדרכים לקריאת ספרים

התחילה השנה וזה הזמן להכניס גם את הספרים לחדר הכיתה, וכשמדובר בספרים כל המרבה הרי זה משובח! קריאת ספרים תורמת להעשרת שפה וקידום מיומנויות אורייניות ואף לצמצום פערים לימודיים. ילדים דיווחו שבזמני משבר וסגר הקריאה בספר עזרה להם להתמודד עם קושי ובדידות. אכן, קיימות תוכניות רבות לעידוד קריאה. נבחין ביניהן בהתאם למטרות ולאופי של כל אחת:

- ❖ "ספריית פיג'מה" לכיתות א'-ב' (לבתי הספר שבתוכנית) - **קריאה משותפת עם ההורים**
- ❖ "שמחת הקריאה" לכיתות ג'-ו' - **קריאה מונחית בכיתה. באתר התוכנית** תמצאו פעילויות והזמנה למפגשי מורים.
- ❖ "מצעד הספרים" - **עידוד קריאה חופשית להנאה**
- ❖ "שווה קריאה" בחמ"ד - **עידוד קריאה בשעות הפנאי**

לצד כל אלה חשוב להכניס את הספר לשגרת החיים בכיתה: קביעת עתים לקריאה במהלך יום הלימודים, קריאת ספר בהמשכים בפני התלמידים, הפעלת ספרייה כיתתית, שיח על ספרים, ועוד.

השתלמות בת 30 שעות: **קוראים עם שמחת הקריאה** נפתחת בכורת. מוזמנים להירשם.

"פרופיל אורייני" במעבר מגן ל-א'

המעבר מהגן לבית הספר הוא מאורע מרגש וחשוב הכרוך בהסתגלות שעשויה לארוך זמן ולעיתים אף להיות מלווה בקשיים רגשיים ולימודיים. חשוב לשים לב למצבו של הילד מבחינה אוריינית, לזהות קשיים, ולטפל בהם מוקדם ככל האפשר.

לרשות המורה **כלי לאיפיון הפרופיל האורייני** של התלמידים, הכולל רכיבים של האוריינות המוקדמת, כגון: כשירות תקשורתית ולשונית, סקרנות וחדוות הלמידה.

ניתן לאסוף מידע על התלמידים במפגש אישי או במהלך הפעילויות השוטפות של הכיתה.

כאשר שפת הבית שונה משפת הכיתה...

תלמידי הכיתה מגיעים מרקעים שונים, ביניהם כאלה ששפת אימם אינה עברית. הדבר משפיע על כישורי השפה ועל יכולת הלמידה שלהם בבית הספר. האם אתם יודעים באיזו שפה מדברים התלמידים בביתם? האם הוריהם דוברי עברית? האם הם יודעים קרוא וכתוב בשפת הבית? איזו שפה משמשת אותם לפעילויות פנאי (צפייה בטלוויזיה, קריאת ספרים, בילוי עם חברים)?

שאלות כגון אלו יכולות לשמש כמצע לשיחה אישית, או לעלות באמצעות **שאלון שפת הבית** שניתן להעברה לכלל תלמידי הכיתה או לחלקם.

בעזרת המידע שייאסף תוכלו להכיר טוב יותר את הסביבה הלשונית והתרבותית שבה חיים וגדלים תלמידי הכיתה, לזהות את אלו שאינם דוברי עברית בבית ולהציע להם את התמיכה הנדרשת.

שבוע העליות בחינוך הלשוני

- ❖ במרחב הפדגוגי ניתן למצוא **הנחיות ופעילויות בנושא שבוע העליות**.
- ❖ יחידות הוראה: לכיתות ב'-ג' - **ברוכים הבאים ו-חג הסיגד - מסע של געגועים**; לכיתות ד'-ה' - **ילדת הקשת בענן**; לכיתות ה'-ו' - **כיכר השמחה וכיכר העצב ו-המסע לארץ ישראל**.
- ❖ באתר האגף לחינוך יסודי מפורטות **הצעות לשיח ופעילות בנושא שבוע העליות בכיתה**.
- ❖ **רשימת טקסטים בנושא העליות** בספרי הלימוד השונים תמצאו באתר המפמ"ר.

היכנסו לגיונות קודמים של **טיפ-עלון**

מוגש מטעם צוות הפיקוח על הוראת העברית בקדם יסודי וביסודי.
עורכת: מעין תדמור-טרוינסקי